

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

**DRESURA PSOV - MUČENJE ALI
ZABAVA ZA ŽIVALI**

Raziskovalno področje VETERINARSTVO

Raziskovalna naloga

Avtor: KLARA FORŠTNERIČ, NINA CIZERL

Mentor: IRENA PROSENJAK

Šola: OŠ DRAGA KOBALA MARIBOR

Število točk: 138

Mesto: 4

Priznanje: bronasto

Maribor, 2019

»Mladi za napredek Maribora 2019«

36. srečanje

**DRESURA PSOV - MUČENJE ALI
ZABAVA ZA ŽIVALI**

Raziskovalno področje VETERINARSTVO

Raziskovalna naloga

Maribor, 2019

KAZALO

1. UVOD	1
1. 1. Cilji	1
1. 2. Hipoteze.....	2
1. 3. Načini vzgoje.....	2
1. 4. Pasji nagoni.....	3
1. 5. Pasja govorica.....	5
1. 6. Psi prepoznavajo človekova čustva	8
2. METODOLOGIJA DELA.....	8
3. REZULTATI.....	9
3. 2. Obisk kinološkega društva na Pobrežju.....	10
3.3. Dresura mojega psa	12
3. 4. Analiza ankete	15
3. 5. Intervju.....	20
4. RAZPRAVA, INTERPRETACIJA REZULTATOV.....	23
5. DRUŽBENA ODGOVORNOST	24
6. ZAKLJUČEK, SKLEPI.....	25
7. VIRI IN LITERATURA	27

KAZALO TABEL

Tabela 1: Mnenja anketirancev o dresuri psov.....	19
---	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Priročnik za učenje.....	4
Slika 2: Prijateljski pozdrav.	5
Slika 3: Zanimanje.	5
Slika 4: Agresija.	6
Slika 5: Zadovoljen pes.....	6
Slika 6: Iskanje droge.....	10
Slika 7: Poligon Kinološkega društva.....	10
Slika 8: Poligon Kinološkega društva.....	11
Slika 9: Vadbišče s poligoni.....	12
Sliki 10 in 11: Pes Čarli.....	12
Slika 12: Vaja odpoklic.....	13
Slika 13: Vaja tunel.....	13
Slika 14: Vaja poligon.....	14

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol anketirancev.....	15
Graf 2: Anketiranci po razredih.....	15
Graf 3: Koliko anketiranih ima doma psa.....	16
Graf 5: Delež anketirancev, ki so dresirali svojega psa (99 odgovorov).....	16
Graf 6: Kje so anketiranci dresirali psa.....	17
Graf 7: Kdo je opravil dresuro psa.....	17
Graf 8: Načini dresure.....	18
Graf 9: Veščine, ki so jih osvojili psi.....	18
Graf 10: Zadovoljstvo opravljene dresure.....	19

POVZETEK

Je dresiranje psov zanje zabava ali mučenje? Kot veliki ljubiteljici živali se sprašujeva, kako psi doživljajo »učenje«. V najini nalogi bova raziskovali, kako poteka dresiranje in urjenje službenih psov. Obiskali bova kinološko društvo in poligon za urjenje službenih psov. Opravili bova intervju z vaditeljico psov v Kinološkem društvu. Metode, ki jih tam uporabljajo bova preizkusili doma, na najinih psih. Odzive na učenje bova vestno beležili in ker najine pse dobro poznavava, bova lahko ocenili, ali jim je dresura mučenje ali zabava.

1. UVOD

Podobno kot o izvoru človeka, so deljena tudi mnenja o izvoru psa kot hišnega ljubljénčka. Paleontološke najdbe, ki so stare od 20 do 30 milijonov let, so edine sledi, ki potrdijo navzočnost psa na zemlji. Znanstveniki imajo različna mišljenja, da so bili oziroma niso bili prvi psi udomačeni volkovi. Morda pa izvirajo iz šakalov, ali pa so njihovi predniki kojoti, dingi ali afriški divji psi.

Legenda opisuje, kako je Nagaicho, veliki indijanski bog ustvaril posamezne živalske vrste. Legenda ne omenja, kako je Nagaicho ustvaril psa, ker ga je namreč že imel, še preden je ustvaril svet.

Pred približno dvema milijonoma let se je v skupini *canis familiaris* razvilo 10 oblik plenilcev. Skupino psov sestavljajo kojoti, šakali in volkovi. Ko so se ljudje za stalno naselili na nekem območju, jim je volk sledil in spremenil svoj način življenja. S tem je ustvaril okoliščine za načrtovano vzrejo, ta pa je izoblikovala domačega psa.

Predniki človeka in volk sta se dobro razumela. Volkovi so prostovoljno odšli do človeka, saj jim je dal ostanke hrane. Volkovi so človeku sledili na lov, potem pa še nazaj domov. Človek jih je naučil pomagati pri lovu. Tako se je začela navezanost in prijateljstvo med njimi.¹

1. 1. Cilji

Pri raziskovanju sva si zastavili naslednje cilje:

1. Spoznati, kaj vse razumemo pod pojmom dresura psa.
2. Ugotoviti, česa vse so se psi sposobni naučiti.
3. Spoznati, kako poteka dresura.
4. Ugotoviti, če in kako lahko prepoznamo ali jim je dresura zabavna ali ne.

---

¹ Dr. Bruce Fogle, Nastanek psa, 2012

1. 2. Hipoteze

Zapisali sva naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Od metode dresure, je odvisno, če je to psom všeč ali ne.

Hipoteza 2: Učinek učenja je odvisen od starosti psa.

Hipoteza 3: Težko je ugotoviti stopnjo zadovoljstva pri psu.

Hipoteza 4: Uspešnost dresure je odvisna tudi od pasme psa.

1. 3. Načini vzgoje

Pes je socialna žival, mrhovinar in lovec na zabavo. Pes bo delal le tisto, kar se mu zdi koristno in od lastnika je odvisno, da mu urjenje prikaže tako, da bo pes videl, da je to zanj največja korist.

Pri vzgoji psa obstaja več različnih načinov. Kateri je najboljši, je odvisno od psa in lastnika samega. Psa ni potrebno vsakič nagraditi, ko naredi vajo prav. Priboljški so pripomoček pri učenju novih vaj, ko pa se pes vajo nauči, to več ni potrebno.²

Najbolje je, da psa začnemo učiti kot mladička, a nikoli prepozno. Priporočajo nekaj osnovnih napotkov:

- Vzgojo moramo začeti s pozitivno spodbudo.
- Poskušamo ugotoviti, kaj ima pes najraje (igračo, hrano...) in to uporabimo vsakič, ko kaj prav naredi.
- Zelo pomembno je igranje.
- Ne igramo se grobih iger (vlečenje vrvi), ker to psa uči bojevanja.³

---

² 300 vprašanj o psih, 2009 (str. 212,213,214)

³ Dr. Carol Osborne, Naravno zdrav pes, 2004

Psi ne morejo biti psihično uravnoteženi in ne morejo doseči miru brez kakršnihkoli pravil. Veliko ljudi se odloči, da svojih psov ne bo šolalo, veliko pa jih šola zaradi discipline. Tisti psi, ki niso šolani, se naučijo vzorcev vedenja iz vsakdanjega življenja.⁴

Šolanje psov se ne začne takrat, ko so stari šest mesecev, ampak že tisti trenutek, ko se skoti. Pri sedmih mesecih, ko začne pes bolj zanimati in je bolj pozoren, je pri vzgoji pomembnih nekaj stvari:

- S psom navezujemo tesno vez.
- Ne zanemarjamo procesa socializacije.
- Ne dovolimo, da bi mladiček počel stvari, ki jih ne bomo trpeli, ko bo odrasel.
- Učenje naj bo zabava.
- Bolje je vnaprej preprečiti slabe navade, kot jih popravljati kasneje.⁵

Šolanje nauči psa vedenja, ki mu velikokrat pomaga (na primer ukaz 'počakaj'), ga varuje pred nevarnostjo, preden prečka cesto.

1. 4. Pasji nagoni

Pasje nagone delimo v več skupin:

1. Krdelni nagon, ki vključuje tudi obrambni nagon. Ta nagon izkoriščamo predvsem pri mladičih, ki si želijo bližine krdela oziroma družine in še niso prestopili na pot raziskovanja in osamosvajanja. Psi so socialne živali in želijo ugajati ter sodelovati v svojem krdelu. Psi potrebujejo stabilno krdelo in potrebo po vodenju.
2. Plenski nagon, ki vključuje nagon po prehranjevanju in lovski nagon.
3. Ohranitveni nagon, spolni nagon in nagon po prehranjevanju. To je nagon po razmnoževanju in služi obstoju vrste. To je nagon, ki nam dela največje preglavice v času pubertete. Pri zelo delovnih psih ne prihaja do takšnih težav. Nezaposlenim psom je spolni nagon edina aktivnost za sproščanje hormona sreče.
4. Nagon po uveljavitvi.

Različne pasme psov imajo različno izražene nagone. Pes z večjo mero nagona je tudi bolj primeren za delo, vendar takšen pes potrebuje tudi primernega skrbnika, ki bo znal te nagone preusmeriti.

---

⁴ Vodja krdela, 2012 (str. 43)

⁵ Gina Spadafori, Psi za telebane, 2007

Podkupnina je takrat, ko psu damo priboljšek, preden karkoli od njega zahtevamo. Podkupnine dvigujejo trenutno motivacijo psa, vendar ni uporabna za utrjevanje, ki ga želimo.

Vaba je tisto, kadar mi psa napeljemo, da naredi nekaj, kar sam od sebe ne bi naredil. Vaba je za učenje novih vaj zelo uporabna.

Nagrada je plačilo za dobro opravljeno delo psa. Vedenje, ki mu bo do nagrade pripomoglo, bo prihodnjič upošteval.

Pasje vedenje lahko usmerimo s tremi znamenji:

Znamenje za nagrado: TO!, JA!, bravo ali super.

Znamenje, da je narobe: A-A!, Žal!, Škoda! NE! Narobe!- Ta znamenja psa opozarjajo, da ni pravilno opravil naloge in ne bo nagrade.

Prepoved oz. znamenje za nepravilnost: FUJ!- Izredno ozko in z nizkim glasom se psu pove, da počne nekaj nedovoljenega in da naj takoj s tem preneha.

Slika 1: Priročnik za učenje

1. 5. Pasja govorica

Psi komunicirajo z laježem, cviljenjem, z repom, ušesi, očmi ...Mahanje z repom ne pomeni vedno veselja.

Oblike ušes se razlikujejo glede na pasmo psov, zato je iz njih malce težje razbrati razpoloženje psov. Ušesa v naravni poziciji odražajo psa, ki je sproščen, v primeru, da je pes zbran in nekaj opazuje, pa so njegova ušesa malenkost privzdignjena in obrnjena v smer, od koder prihaja motnja. Če so ušesa psa nagnjena nazaj, je to znak, ki kaže prijateljski pozdrav, v primeru, da so ušesa pasjega ljubljénčka obrnjena skrajno navzdol in nazaj, pa signalizira občutek strahu.

Slika 2: Prijateljski pozdrav.⁶

Slika 3: Zanimanje.⁷

Pasje oči imajo zmožnost izražanja enake čustvene raznolikosti kot človek. Ko je pes pod stresom ali pa prestrašen, se njegove oči zožijo, kot da bi hotel s tem zaščititi samega sebe. Če začne pes mežikati, ob predpostavki, da ni izpostavljen sončni svetlobi, pa pomeni, da izraža bolečino. Pokazatelj razpoloženja pa nista samo spreminjanje velikosti in oblike oči, ampak tudi smer pogleda. Če pes gleda neposredno v oči ali če se pes izmika vašemu pogledu, to pomeni, da je postavljen v obrambo.

Psi svojo agresivnost izražajo tako, da se dvignejo, kolikor je le mogoče. Tačke bodo pri tem trdo uprte v podlago, včasih pa se bodo dvignili tudi na prste. V nasprotnem primeru, pa se bodo psi, ki se počutijo ustraševane, spustili karseda nizko. Drža, ki je ljudje običajno ne

---

⁶ <http://strokovnjakodgovarja.com/clanek/kaj-vam-sporoca-vas-pes>

⁷ <https://vegilandija.si/govorica-psov/>

razumejo, pa je tudi zamrznitev telesa. To je znak, da se pes počuti neudobno, pogosto pa je tudi grožnja, Znak, da je vaš srečen, pa je telo, ki je spodvito v obliki črke c.

Slika 4: Agresija.⁸

Slika 5: Zadovoljen pes⁹

Če premiki telesa ne povedo dovolj o razpoloženju psa, prisluhnemo njegovemu laježu. Pasje lajanje moramo povezati z okoliščinami, v primeru, da je pes igrivo razpoložen, bo njegovo lajanje v skladu s sproščenim telesom, v primeru, da je njegovo telo napeto, pa lajež sporoča agresivnost. Da bi ugotovili, kaj vam sporoča pes, je včasih potrebno opazovati tudi njegovo obnašanje. Vedenjske spremembe so pomemben znak, da je nekaj narobe. Destruktivno vedenja izraža nesrečo vašega psa. Destruktivno vedenje je pogosto posledica pomanjkanja aktivnosti. Znak, da je nekaj narobe, so tudi spremembe lokacije in količine spanja ter skrivanje.

Pes, ki renči skozi zobe, izraža agresivnost. Veliko ljudi pa ne ve, da pes s svojim gobčkom izraža tudi druge občutke. Ko je pes sproščen, so njegova usta običajno zaprta ali pa le malenkostno priprta. Psi, ki so prestrašeni ali obremenjeni, pa pogosto stisnejo svoj gobček, koticke pa povlečejo nazaj. Pogosto se zgodi, da pasji nasmešek zamenjamo za agresijo. To preprečimo tako, da opazujemo njegovo telo, v primeru, da je to sproščeno, najverjetneje ne gre za izražanje frustracij.

Mahanje z repom naj bi odražalo pasjo srečo in vznemirjenje, vendar ni vedno tako. Visoko dvignjen, mahajoč rep je značilen tudi za psa, ki ima željo napasti. V primeru, da je telo psa napeto, povrhu pa je še prisotno migljanje z repom, to kaže na željo po napadu.¹⁰

---

⁸ <https://sites.google.com/site/mojikuzki>

⁹ <http://www.obalnozavetisce.si/namigi-za-solanje-psov/>

¹⁰ [https://www.zurnal24.si/vizita-za-zivali/novice/naucite-se-pasje-govorice-289115 -](https://www.zurnal24.si/vizita-za-zivali/novice/naucite-se-pasje-govorice-289115-)
www.zurnal24.si

Položaj repa:

Rep med nogami izraža podrejenost, strah.

Hitro mahajoč rep tesno ob nogah je izraz negotovosti, strahu pred določeno situacijo.

Sproščeno mahajoč rep sporoča dobro počutje, zadovoljstvo.

Pokončno postavljen, napet rep kaže ponos, pomembnost, samozavest.

Dlaka:

- Kadar kuža naježi dlako vzdolž celega hrbta se želi pokazati večjega, močnejšega.
- Pokončno dvignjena dlaka pri lopaticah je izraz samozavesti, želje po nadrejanju. Pri repu dvignjena dlaka kaže na podrejanje.
- Dlaka dvignjena pri vratu in nad repom sporoča negotovost. Pes ne ve, kako naj se vede.

Obrazne mišice

Zaradi dlak na obrazu ne vemo prav veliko o izrazih pasjega obraza, saj je težko razločiti položaje mišic obraza. Psi drug pri drugem dobro razberejo položaj obraznih mišic.

Pes, ki liže drugega psa po gobčku mu izraža spoštovanje. Lizanje obraza je izraz spoštovanja. Kadar se kuža oblizuje med približevanjem vodniku (in ima ušesa nazaj) pomeni, da se dobrika. To sta miritvena signala. Sem spadajo zehanje, umikanje pogleda, nagibanje glave, približevanje v loku.

Polaganje tace na hrbet drugega psa je jasen znak nadrejanja. Kadar kuža položi taco na vaše koleno brez izrecnega dovoljenja, vas želi podrediti.

Vzpenjanje na drugega psa istega spola je znak podrejanja. Če takšno vedenje podrejenemu psu ni po volji, se upre, lahko pride do ostrejšega obračuna.

Kadar se kuža drugemu psu obrne na hrbet, ima rep spodvit na trebušček se podreja. Nekateri psi pri tem tudi lulajo.

Pri komunikaciji s psom se izogibajte kričanju. Telesna govorica daje psu razumljivejšo informacijo kot besedna.

Težave med psi in mačkami temeljijo na popolnoma različni telesni komunikaciji. Dvignjen rep pri mački izraža dobrodošlico, pri psu grožnja.¹¹

1. 6. Psi prepoznajo človekova čustva

Psi pozorno opazujejo naše vedenje. S tem poskušajo ugotoviti, kako se počutimo. Veliko ljudi pravi, da jih pes potolaži, če so žalostni. Kot da bi razumeli, da potrebujemo njihovo oporo, da se bomo bolje počutili. Prav tako se nas psi izogibajo, če smo jezni, ali pa veselo primahajo z repom k nam, kadar smo veseli.

Znanstveniki odkrili, da lahko psi berejo čustva z našega obraza. Ne le, da lahko psi ugotovijo, kako se počutimo, so celo edine živali, ki so tega sposobne, s čimer si res zaslužijo mesto človekovega najboljšega prijatelja. Raziskave so pokazale, da lahko hitro vidijo, če smo srečni, žalostni, zadovoljni ali jezni.

Znanstveniki z Univerze v Lincolnu so ugotovili, da imajo psi, tako kot človek tendenco gledanja v levo obrazno polovico, toda le takrat, ko gledajo v človekov obraz. Nobena druga žival še ni pokazala takšnega vedenja.¹²

2. METODOLOGIJA DELA

Pri iskanju osnovnih podatkov sva uporabljali literaturo iz bližnje knjižnice, internet in gradivo kinološkega društva.

Obiskali sva Kinološko društvo na Pobrežju in Policijsko postajo za vodnike službenih psov. Tu sva veliko fotografirali in opazovali pse pri učenju. Opravili sva intervju z gospo Tino Nagode, inštruktorico na KD Maribor.

Anketirali sva učence od 6. do 9. razreda.

Mojega psa sva na podlagi opazovanja, kako dresirajo pse v kinološkem društvu, poskusili naučiti nekaj osnovnih ukazov.

---

¹¹ <https://vegilandija.si/govorica-psov/>

¹² <https://www.aler.si/novice-in-nasveti/psi-lahko-berejo-nasa-custva>

3. REZULTATI

3.1. Policijski psi

Psi se dresirajo za iskanje drog, orožja in ljudi. Dresuro začnejo zelo zgodaj med 1. in 1,5 leti. Pri starejših psih lahko vodniki posvojijo psa, s katerim so delali. Za iskanje drog in orožja imajo predvsem samice. Psi so lahko tudi agresivni, če jim vodnik to ukaže. Vsakemu psu v centru pripada boks, katere dnevno čistijo. Začetek dresure psov začnejo z žogo, ki ima vonj po drogah. Vsak pes mora iti skozi testiranje, da lahko izvede zahtevane vaje. Biti mora psihično in fizično pripravljen na delo (hodijo skozi množico ljudi, čez prehod za pešce, na vlake, avtobuse, ...).

Zanimalo naju je, katere pasme psov so najprimernejše za policijske pse. Povedali so nama, da so primerni vsi ovčarji, tako nemški ovčar kot kratkodlaki ptičar. Tu so naju tudi opozorili, da ne uporabljajo izraza dresura, temveč šolanje psa.

Nemška kratkodlaka ptičarka nama je demonstrirala iskanje predmetov. Lastnik psičke nama je prikazal odpoklic. Pred začetkom delovnega dne se mora pes ogret, tako da je pripravljen na dan. Segrevanje ne traja precej dolgo, čisto dovolj da z njim vadi, npr. se igrata z žogo ali vlečenje vrvi. Lastniki policijskega psa pogosto odpeljejo psa domov, da se navadi na ljudi. Za učenje novih ukazov uporabljajo metodo s priboljškom. Med vajo sva veselje opazili kot mahanje z repom in z igrivostjo.

Slika 6: Iskanje droge

3. 2. Obisk kinološkega društva na Pobrežju

Ob sprejemu na Kinološkem društvu v Mariboru, so nama odgovorili na nekaj vprašanj. Gospa, ki je učila skupino psov nama je povedala, da se dandanes ne reče dresura, ampak šolanje. Ko so prišli lastniki s psi, sva lahko opazovali njihove metode učenja, kako so psi nato odreagirali in kako so se počutili.

Slika 7: Poligon Kinološkega društva

Pri tunelu so imeli majhne težave, ker se je veliko psov tunela balo. Z malo potrpežljivosti in priboljški so se vseeno opogumili in se odpravili skozi tunel. Strah so kazali z upognjenim repom in znižanim položaju.

V ozadju sva lahko videli treniranje, kot je slalom, skoki, hoja po mostičku itd..

Slika 8: Poligon Kinološkega društva

Nato so svoje pse učili, kako počakajo, kako se morajo odzvati na poklic in spoznavanju drugih psov.

Po končanem učenju sva si odšli pogledat še ostali del vadbišča z poligoni, kjer sva spoznali tudi nove metode učenja. Uporabljali so klikerje.

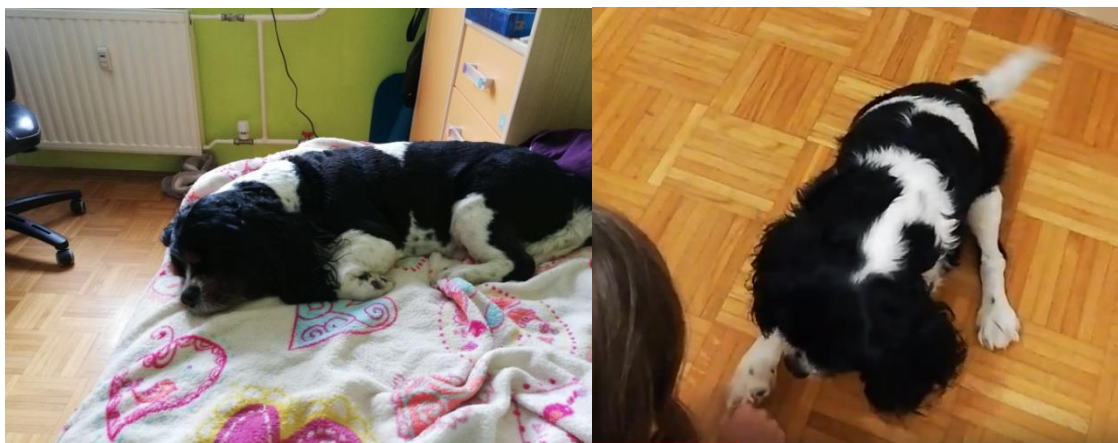

Slika 9: Vadbišče s poligoni

3.3. Dresura mojega psa

Prvo metodo dresure sva uporabili na Čarliju. Ta pasma je kraljeva pasma in za njo ni značilna ubogljivost in inteligenca, vendar sva ga podcenili, saj je večino vaj uspešno opravil.

Sliki 10 in 11: Pes Čarli

Prva vaja: Odpoklic

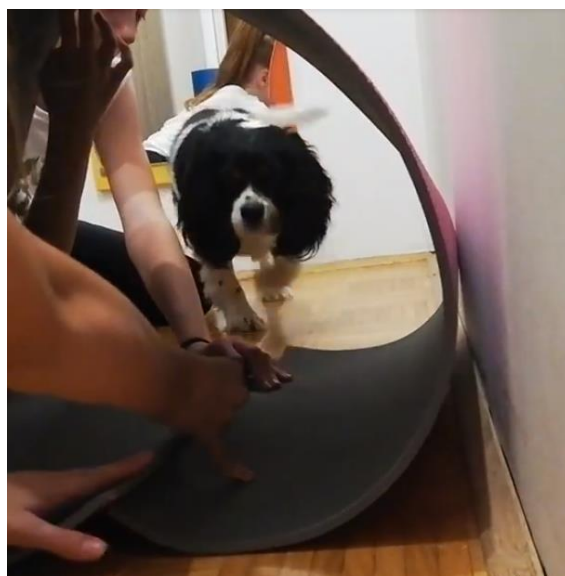
Za to vajo sva Čarlija postavili na en konec sobe in mu ukazali naj sede, nato sva se postavili na drugi konec in ga poklicali. Z veliko hitrostjo in interesom je odhitel k nama. Po pravilno opravljeni vaji je dobil priboljšek.

Slika 12: Vaja odpoklic

Druga vaja: Tunel

Iz podlage za jogo sva naredili tunel. Čarlija sva postavili na en konec in ga poklicali. Sprva ni razumel, kaj mora narediti, po več poskusih in veliko priboljških mu je le uspelo. Pri tej vaji je bil na začetku zmeden, kasneje pa je razumel in se veselil vaje.

Slika 13: Vaja tunel

Tretja vaja: Poligon

Pri tej vaji sva postavili poligon skozi katerega sva ga vodili. Pri nalogi sva opazili veselje. Ta vaja mu ni delala nikakršnih težav in jo je z veseljem opravljal.

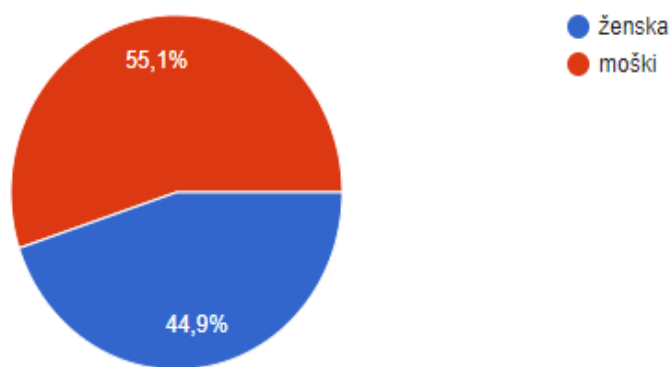
Slika 14: Vaja poligon

3. 4. Analiza ankete

V anketi je sodelovalo 147 učencev od 6. do 9. razreda.

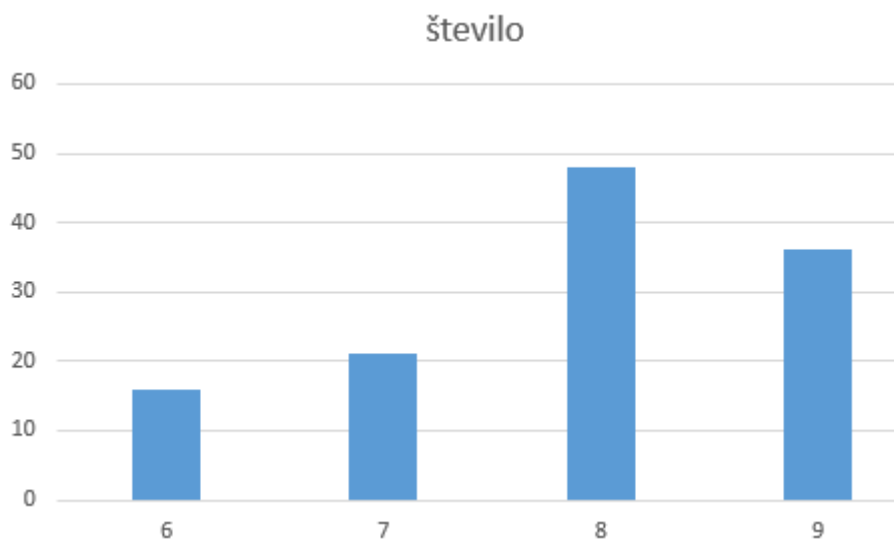
1. Vprašanje: Spol anketirancev.

Graf 1: Spol anketirancev

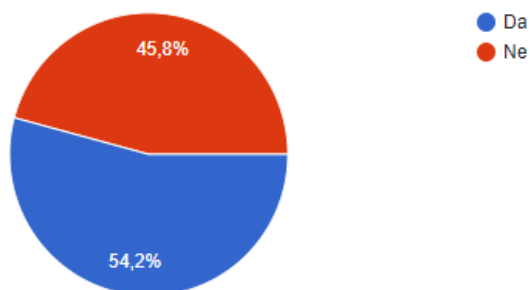
2. Vprašanje: Razred.

Graf 2: Anketiranci po razredih

3. Vprašanje: Imaš doma psa? (144 odgovorov)

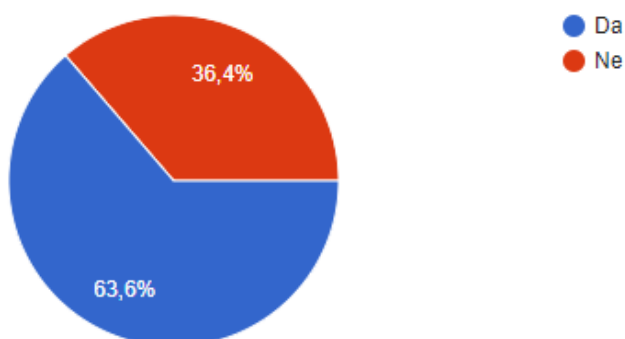
Graf 3: Koliko anketiranih ima doma psa

4. Če nimaš psa, si zaključil z anketo.

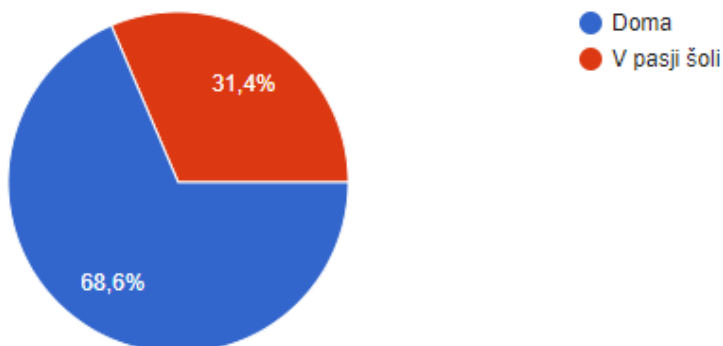
5. Vprašanje: Ste svojega psa dresirali? Če svojega psa niste dresirali ste zaključili z anketo.

Graf 5: Delež anketirancev, ki so dresirali svojega psa (99 odgovorov)

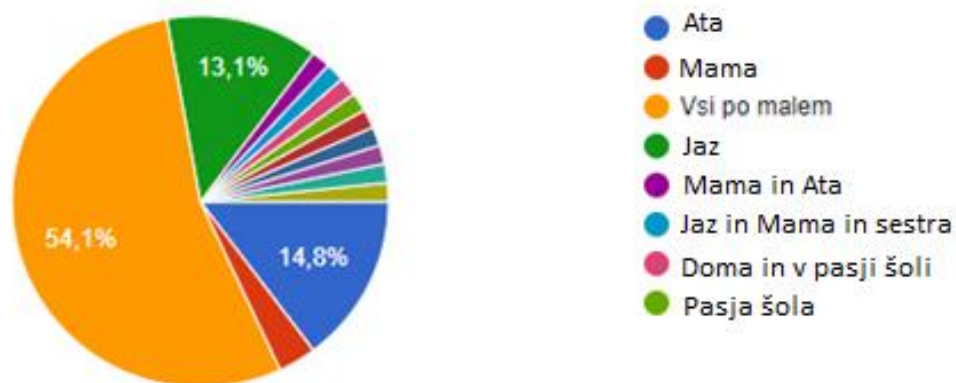
6. vprašanje: Na kakšen način ste svojega psa dresirali?

Graf 6: Kje so anketiranci dresirali psa

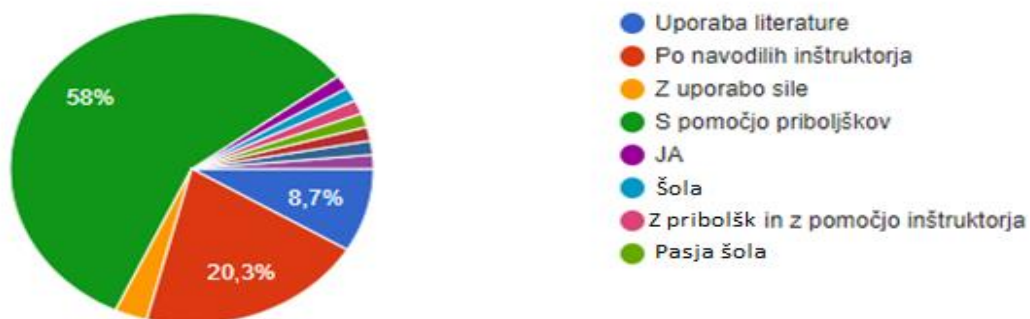
7. vprašanje: Če ste ga dresirali doma, kdo ga je?

Graf 7: Kdo je opravil dresuro psa

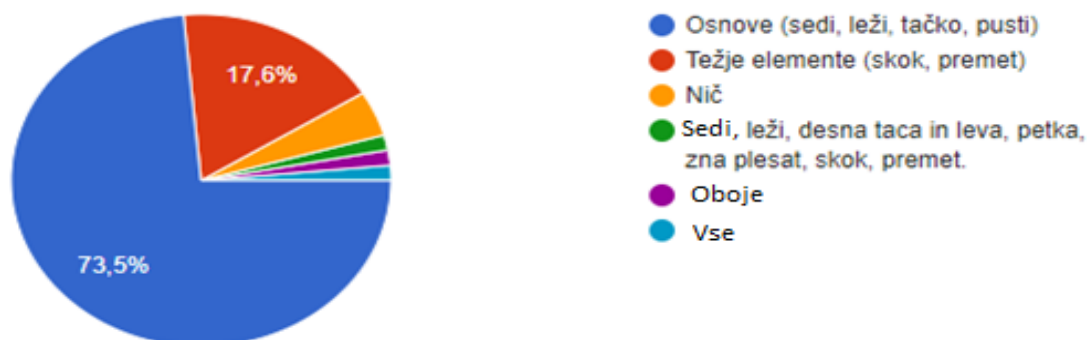
8. vprašanje: Kakšne načine dresure ste uporabljali?

Graf 8: Načini dresure

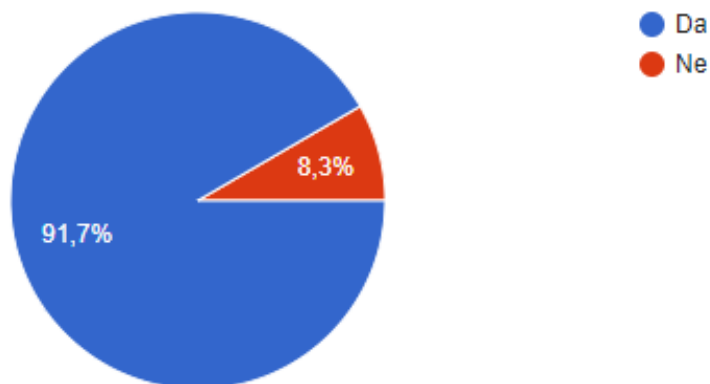
9. Vprašanje: Kaj ste svojega psa naučili?

Graf 9: Veščine, ki so jih osvojili psi

10. Vprašanje: Ste zadovoljni z vašim uspehom?

Graf 10: Zadovoljstvo opravljene dresure

11. vprašanje: Je dresura za pse mučenje ali zabava?

Tabela 1: Mnenja anketirancev o dresuri psov

ODGOVOR	ŠTEVILO
veselje	23
mučenje	16
odvisno	8
ne vem	8
pomembna	7

Odgovori, ki so nama v anketi vzbudili pozornost so:

1. Mislim, da je odvisno od lastnosti psa. Če mu ne paše delati določenih elementov, ga ne smemo mučiti, ampak ta element preskočimo.
2. Po mojem mnenju psov ne bi smeli dresirati, saj živalim to običajno ni všeč. Rajši se z njimi igrajmo na naraven način in tudi oni bodo bolj srečni in veseli.
3. Oboje hkrati. Seveda mu je to tudi v veselje, ampak je kdaj pa kdaj tudi težko.
4. Odvisno od tega, kako psa dresiramo. Če se psa dresira s prisilo, ne bo ubogal, če pa ga motiviramo s posladkom, bo ubogal prej.

3. 5. Intervju

Za pogovor sva prosili Tino Nagode, inštruktorico na KD Maribor.

1. Kakšne načine učenja uporabljate? Katere najbolj priporočate? Uporabljate kakšne pripomočke (kliker, električne ovratnice...)?

Na društvu se poslužujemo, če pogledamo kvadrate učenja, pozitivne motivacije in negativne kazni, saj se na našem društvu ukvarjamo predvsem s šolanjem psov, ki se ne enači z vzgojo psov. Vzgoja psov je sicer temelj za kasnejše šolanje in jo opravljamo v osnovnih programih male šole za mladičke in osnov socializacije in poslušnosti, kasneje pa so programi posvečeni predvsem šolanju. Seveda pa velja trditev, zaposlen in utrujen pes, sta srečna pes in vodnik.

Najbolj pomemben pripomoček pri šolanju psov so vodnikovi možgani, saj le s temeljitim premislekom in znanjem ter razumevanjem psa lahko dosežemo zelene rezultate in tako pes naučene naloge z veseljem opravlja. Ostali pripomočki so različni glede na sam program šolanja in niso nujni, poti je vedno več. Vsak pes seveda potrebuje ovratnico in povodec dokler ne doseže stopnje, ko lahko deluje tudi brez teh pripomočkov (tu ni govora o sprehodih v urbanem okolju). Pripomočki, ki bi psu povzročali bolečino (kot je električna ovratnica) so na prostorih našega kluba prepovedani in dejansko so za samo šolanje nepotrebni, saj nam napredek behavioristike in novih spoznanj v samem šolanju psov ponuja veliko več možnosti, razumevanja in načinov za šolanje psov, ki so humani.

Kliker uporabljamo predvsem v disciplinah, kjer je pomembno natančno in hitro izvajanje vaj in za psa ta pripomoček pomeni jasen signal in informacijo, kaj je naredil pravilno in zakaj sledi nagrada.

Glede pripomočkov ni pravila in se prilagajamo posameznim parom.

2. Ali psi po prvi uri učenja že lahko ubogajo na povelja? Kako dolgo traja učenje?

Ne. To je popolnoma nemogoče, saj naučiti povelja psa je proces, ki traja glede na zahtevnost vaje. Preden sploh od psa karkoli zahtevamo, ga moramo naučiti naše govorice in mi se moramo naučiti pasje. S psom se najprej predvsem igramo in ustvarimo lep odnos, kjer nam pes brezpogojno zaupa. Šele v takšnem okolju bodo povelja psu nekaj pomenila in jih bo zanesljivo izvajal. Vse, kar ni naučeno postopoma in z razumevanjem psa, potem ne moremo od psa pričakovati pravilnega odziva na povelje. Samo učenje psa poteka v obliki črke W, kjer najprej psa naučimo povelja brez motečih dejavnikov, šele nato uvajamo moteče dejavnike in tako naprej. Ljudje s povelji vse preveč hitijo. Poveljevanje psu ni najbolj pomembno, pomemben je odnos in zaupanje.

3. Katere pasme psov so najbolj dojemljive za učenje? Je pomembna tudi starost psov?

Inteligenc psov je več in po teh inteligencah se pasme tudi razlikujejo. Imamo med drugim delovno inteligenco, to je inteligenca, po kateri vi sprašujete. Po tej inteligenci prednjačijo border colliji, pudlji, ovčarske pasme in ptičarji. Ampak, če je pes pasemsko predispoziciran, da je inteligen in rad dela, to ne pomeni, da bomo brez truda takšnega psa vzgojili. Takšni psi običajno zahtevajo še več naše pozornosti, saj brez primerne mentalne zaposlitve si največkrat najdejo svojo, ki velikokrat pomeni uničevanje. V tečajih imamo največ problema s pasmami, ki veljajo za najbolj inteligentne, saj jih ljudje praviloma ne dohajajo.

4. Katere pasme psov so najpogosteje vključene v učenje pri vašem društvu?

V preteklosti so prednjačile ovčarske pasme, zadnji 15 let pa se trend spreminja, saj s pravilnim pristopom do psa in poznavanjem pasme lahko solidno delajo prav vsi psi, če je le vodnik pripravljen na to, da bo vložil svoj trud. Sedaj je populacija psov zelo pisana in ne bi bilo pravilno, da izpostavimo eno samo pasmo. Vedeti tudi morate, da ko govorimo o pasmah, so tukaj lahko vključeni le psi z rodovnikom, saj le tako je potrjeno poreklo tega psa in njegova

pasma. Če pes nima rodovnika se klasificirajo kot mešanci, torej lahko rečemo, da imamo mešancev največ.

5. Ali so psi veseli, ko se "učijo"? Kako prepoznati, ali so psi veseli ali nezadovoljni?

Psi obožujejo učenje, saj prav vsaka pasma je bila selekcionirana z nekim namenom za določeno delo. Preden kupimo psa, je potrebno preveriti zgodovino pasme, da lahko dobimo predstavo ali bomo tega psa psihofizično dohajali. Večina psov, ki nima dnevnih zaposlitev je nevrotična ali depresivna in samo nudenje psu ljubezen in kavč ni dovolj za srečnega psa, ki bo ostal vitalen tudi na stara leta. Seveda pa mora biti učenje prilagojeno posameznemu psu s pravilnimi metodami. Učenje psa s prisilo, pa čeprav prinaša rezultate, bolj klavrne seveda, ampak jih, ni primerno učenje in pes ne bo sodeloval z veseljem in ne bo izvajal vaj s svojimi maksimalnimi zmožnostmi.

Predpogoj za delo s psom je poznavanje pasje govorice, ki se je tudi učimo v tečajih. Pes NIKOLI ne laže in preko svoje govorice telesa VEDNO sporoča trenutno počutje. Sama govorica psa je tako kompleksna in zajema opazovanje celotnega pasjega telesa in vedenja, da ni samo enega pokazatelja, da je pes v stresu. Eden najbolj tipičnih znakov, da je v samem procesu šolanje prišlo do konflikta, je zehanje psa, oblizovanje, vohljanje po tleh in navdušeno vabljenje k igri. Izkušeno oko takoj vidi, v kakšnem stanju je pes in nam ljudje ne morejo lagati, kako ravnajo s svojim psom.

6. Se zgodi kdaj kakšna poškodba pri psih v času učenja?

Se lahko zgodijo, predvsem v hitrih disciplinah kot je frizbi, obramba in deli poslušnosti ter agility. Zato se je potrebno zavedati, da so tile psi športniki, atleti, zato je potrebno skozi celo pasje življenje pri teh psih še posebej paziti na prehrano, sistematično nabiranje kondicije, segrevanje in ohlajanje pred in po delu in temu namenimo veliko pozornosti.

7. Se je že kdaj zgodilo, da psa niste uspeli ničesar naučiti - ni bil pripravljen sodelovati?

Čisto nič se še ni zgodilo, ampak se pa dogaja, da pes ne doseže svojega potenciala. Vendar krivda še nikoli ni bila v psu, vedno je v človeku zaradi pomanjkanja razumevanja sistema dela in psa, lenobe, vcepljenih predstav preteklosti, kaj naj bi pes bil in zakaj ga imamo ...

8. Ali obstajajo morda kakšni posebni pogoji, da se psa vpiše v tečaj učenja?

Ja, za nekatere tečaje so pogoji, medtem ko za osnovne tečaje vzgoje ni pogojev, saj se v teh tečajih pričakuje, da bodo prišli psi brez predznanja in prav tako vodniki. Vedeti morate, da v naših tečajih ne učimo psov, ampak ljudi, kako učiti pse.

9. Koliko psov približno se letno šola pri vas?

Številka je kar visoka, natančne številke ne bi vedela, saj imamo več letnih sklopov v tečaje in se ljudje vpišejo večkrat letno, ampak zagotovo imamo preko sto različnih tečajnikov letno, potem pa so še tukaj dolgoletni in redni člani, ki trenirajo izven sistema tečajev in jih tudi nekje okoli sto.

4. RAZPRAVA, INTERPRETACIJA REZULTATOV

Iz grafov sva izvedeli, da ima veliko učencev na naši šoli psa in veliko jih je tudi opravilo dresuro. Večina družin je pse dresirala doma, s priboljški, nekaj pa jih je dresiralo psa s pomočjo literature in navodil inštruktorja. Večinoma so jih učili osnove, kot so sedi, lezi, tačko, skok. Manjše število učencev pa se je odločilo za težje trike. Vsi učenci so z dresuro psa zadovoljni in menijo, da je bilo to za njih užitek.

Iz intervjuja sva izvedeli, da se dandanes dresuri reče šolanje ali učenje. Večinoma uporabljajo priboljške, ker menijo, da se bi tako hitreje naučili, ker ni uporabljene sile in se psu ne morejo zameriti. Učenje traja toliko dolgo, koliko je potrebno za učenje. Starost psov je pomembna, ker skozi leta izgubijo interes za učenje. V njihovo društvo najpogosteje pridejo lastniki s ovčarskimi pasmami in mešančki. Pes telesno pokaže, če je vesel med učenjem, kajti psi nikoli ne lažejo. Poškodbe se pri psih večinoma zgodijo takrat, ko se igrajo s frizbiji, mečejo žogo, obrambi itd. Dogaja se, da pes ne doseže svojega potenciala, nauči se pa vedno nekaj. Za osnovne tečaje ni pogoja glede pasme ali starosti, pri kakšnih zahtevnejših vajah pa so. Predvsem zaradi zmogljivosti psa in inteligence. Skozi leto imajo približno sto različnih tečajnikov, nekateri se celo vpišejo večkrat.

5. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Ljudje morajo vedeti, da ne obstaja samo en način dresure, da obstaja več načinov, kako psa naučimo veščin (priboljški, zabava...). Z nasiljem in silo tega ne bi nikakor dosegli, kajti rabili bi veliko časa, da se naučijo in bili bi nasilni. Če pa bi uporabili metode s priboljški in zabavo, bi se psi hitreje naučili, ker bi to delali za svoje ugodje. Pasjo vzgojo bi lahko enačili s človeško, ker naju zelo spominja nanjo. Ko se odločimo, da bomo imeli psa, se zavestno odločimo, da bomo zanj skrbeli, ga vzgajali, hranili in ga tudi imeli radi. Pse in tudi živali moramo imeti radi, kajti vsi smo živa bitja in bi morali skrbeti drug za drugega.

Na primeru učenja veščin pri psih, bi se tudi ljudje sami lahko veliko naučili o medsebojnih odnosih, odgovornosti, predanosti ter o spoštovanju drug do drugega.

6. ZAKLJUČEK, SKLEPI

Cilje, ki sva si ji postavili na začetku naloge, sva uspeli realizirati. S svojim delom sva zadovoljni. Spoznali sva, kaj pomeni dresura, da je to neke vrste učenje za uspešno sobivanje človeka in psa.

Pri iskanju podatkov za teoretični del naloge sva imeli veliko težav pri izbiri literature. Te je namreč res veliko. Spletni viri ponujajo pravo zakladnico informacij na to temo in vsak, ki se želi intenzivno ukvarjati z vzgojo svojega psa, ne bi smel imeti problemov z vprašanji, kako naj se spoprime s tem.

Ugotovili sva tudi, da se je dresura uporabljala že pri starih Grkih. Iz intervjuja sva izvedeli, da je dresura težek postopek in ni za vsakogar. Ponuja pa veliko veselja tako za lastnika psa, kot za psa samega.

Spoznali sva, česa vse so se psi sposobni naučiti. Nekaj veščin sva preizkusili sami, na mojem psu. Pri učenju smo vsi zelo uživali in se še bolj čustveno povezali.

Kako se lotiti učenja, sva se naučili v kinološkem društvu, na policijski postaji za službene pse in iz intervjuja. Veliko informacij sva dobili tudi iz brošur, ki nama jih je poslala ga. Tina Nagode.

Ugotovili sva, da lahko prepoznamo zadovoljstvo pri psih, kadar se učijo. Znaki, ki jih pri tem kažejo, so lahko različni, vendar se vsak lastnik, ki dobro pozna svojega psa sam odloči - na podlagi vedenja psa, ali je zadovoljen in kadar ima učenja dovolj.

Naučili sva se tudi, da smo ljudje velikokrat neučakani in želimo od psa, da se hitro nauči določenih veščin.

V knjižnici sva našli knjigo o tem, kakšne znake kažejo psi, ko so jezni, veseli, žalostni itd., in sva zato dosti lažje opazili, če mu je to v veselje. Opazovali sva odzive na poligonih za vadbo psov na Kinološkem društvu in na policijski postaji. Svojega psa dobro poznam in lahko potrdim, da se je pri učenju novih veščin zabaval tako kot jaz.

Hipoteza 1: Od metode dresure, je odvisno če je to psom všeč ali ne.

O odvisnosti zadovoljstva in uporabo različnih metod učenja je veliko zapisanega v različnih virih. Vsi viri navajajo, da je uporaba različnih metod učenja tista, ki narekuje stopnjo zadovoljstva pri psih. Tudi midve sva pri preizkušanju različnih pristopov hipotezo potrdili. Na začetku sva poskušali dresuro brez kakršnihkoli pripomočkov in ni ubogal, ko pa sva uporabili priboljške, je hotel za njih narediti vse.

Hipoteza 2: Učinek učenja je odvisen od starosti psa.

Hipotezo potrjujejo navedbe v intervjuju in informacije iz različnih virov.

Hipoteza 3: Težko je ugotoviti stopnjo zadovoljstva pri psu.

Drži, saj jih ne moremo vprašati, ker nam ne bi odgovorili. Določene vedenjske značilnosti nam sicer pokažejo, ali je pes zadovoljen ali ne, predvsem drža telesa, mahanje z repom in podobne reakcije.

Hipoteza 4: Uspešnost dresure je odvisna od pasme psa.

Drži, ker so nekatere pasme bolj inteligente in so bile 'ustvarjene' za dresuro.

Na internetu sva zasledili veliko zapisov o psihologiji psa. Zelo zanimiva je primerjava s psihologijo človeka. Raziskovanje tega področja nama predstavlja izziv za nadaljnje raziskovanje. Mogoče predstavlja poklic pasjega psihologa enega tistih, ki bodo v prihodnosti zelo iskani.

Psi so del nas, našega načina življenja in po eni teoriji o razvoju človeka bi naj prav udomačitev psa pripomogla k razvoju naše vrste kot take, z razvojem kulture in jezika. Pes je namreč za človeka pomenil dodatno varnost, dodatno pomoč, da se je človek lahko usmeril tudi v "drugačne" dejavnosti, kot je samo preživetje. Pes je tudi edina vrsta, ki se je samovoljno udomačila in ni bila ob tem podvržena izključno naši volji in tako sta ti dve vrsti začeli skupaj delovati v vzajemno korist. Socialna struktura in govorica med nami in psi je zelo podobna in zato je bil začetek sobivanja tudi mogoč.

Verjameva, da se bomo tudi v prihodnosti ljudje in psi, drug od drugega, še veliko naučili.

7. VIRI IN LITERATURA

Fogle, B. Nastanek psa, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012.

Cesar Millan, M., Peltier, M. Vodja krdela, Ljubljana: Grafis Trade d.o.o., 2012.

Osborne, C. Naravno zdrav pes. Ljubljana: Založba Karantanija, 2004.

Schmidt Röger, H. 300 vprašanj o psih, Slovenska izdaja. Kranj, Narava 2009.

Spadafori, G. Psi za telebane, Ljubljana: Pasadena, 2007.

Spletni viri:

- <https://www.zurnal24.si/vizita-za-zivali/novice/naucite-se-pasje-govorice-289115>(14. 10. 2018, 15.00).
- <https://sites.google.com/site/mojikuzki18/?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> (14. 10. 2018, 15.30).
- <http://www.obalnozavetisce.si/namigi-za-solanje-psov/> (20. 10. 2018, 15.00).
- <http://strokovnjakodgovarja.com/clanek/kaj-vam-sporoca-vas-pes> (20.10. 2018, 15.30)
- <https://www.aler.si/novice-in-nasveti/psi-lahko-berejo-nasa-custva> (10. 10. 2018, 16.00).
- <https://vegilandija.si/govorica-psov/> (10. 10. 2018, 16.30).